

14.4.7 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO 3.-6.Ik

”Elämäkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämäkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämäkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämäkatsomustiedon opetuselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämäkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämäkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Vuosiluokilla 3-6 elämäkatsomustiedon opetuksen erityisenä tehtävänä on rohkaista ja tukea oppilaiden pyrkimystä rakentaa identiteettiään ja elämäkatsomustaan. Opetuksessa keskeistä on tukea oppilaiden eettisen ajattelun taitojen ja kulttuurisen osaamisen kehittymistä sekä kykyä ilmaista omia näkemyksiään ja niiden perusteita.

Elämäkatsomustiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3–6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma, ideat ja ajatukset huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

S1 Kasvaminen hyvään elämään: Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämäkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

S2 Erilaisia elämäntapoja: Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

S3 Yhteiselämän perusteita: Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lasten oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus: Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.” (OPS 2014, 253–255.)

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO 3.-6.lk

Elämäkatsomustiedon tavoitteet, tavoitetarkennukset, sisältötarkennukset paikallisine painotuksineen ja laaja-alainen osaaminen

Tavoitteiden rakenne: opettajan toiminta + oppilaan toiminta + asiat tai ilmiöt, joiden parissa työskennellään

Opetuksen tavoitteet	Tavoitetarkennukset	Sisältötarkennukset ja paikalliset painotukset	Laaja-alainen osaaminen
T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehitykselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin	S1 - Harjoitetaan toisten kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamisista. S2 - Tutustutaan erilaisiin elämäntapoihin ja suomalaiseen kulttuuriin. S3 - Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia. S4 - Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista.	- Oma ainutlaatuisuus - Ihmisenä kasvaminen - Perhe, ystävyysuhteet - Yhteiskunnan säännöt - Suomalainen kulttuuri ja monikulttuurinen Suomi - Etiikka ja sen keskeiset käsitteet - Oikea ja väärä toiminta eri arjen tilanteissa - Oikeudenmukaisuus arjessa - KiVa-kouluohjelma	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) - Oivaltaminen ja pohtiminen - Havaintojen tekeminen ja erilaisten näkökulmien huomiointi Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) - Omat juuret ja tausta, kulttuuriperinnön arvostaminen - Muiden huomioonottaminen Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3) - Vahvistetaan yhdessä työskentelyn taitoja - Vahvistetaan vastuuta itsestä sekä toisista - Hyvä käytös Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7) - Omien valintojen ja tekojen merkitys - Oikeudenmukaisuus

<p>T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita</p>	<p>S1</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan erilaisiin ajattelu- ja elämäntutkimuksen näkökulmiin. - Perehdytään arvoihin ja normeihin. <p>S2</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan uskomisen ja luulemisen merkityksiä. - Harjoitetaan oman näkemyksen esittämistä. <p>S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan sopimukseen ja demokratiaan. - Harjoitetaan tekojen eettistä arviointia. <p>S4</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perehdytään eri aikakausien erilaisiin tietokäsityksiin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Oman näkemyksen ja mielipiteen esittäminen - Toisten mielipiteen kuunteleminen - Yhteiskunnan säännöt ja normit - Demokratia ja tasa-arvo - Kansalaisen oikeudet ja velvollisuuden - Suvaitsevuus ja syrjintä - Rasismien tunnistaminen - Ajatteleva ihminen - Tutkitun tiedon hyödyntäminen mielipiteen muodostuksessa - Tutustutaan vähemmistöryhmään 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Havaintojen tekeminen - Eri tietolähteiden hyödyntäminen <p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erilaisten tekstien lukeminen ja tulkitseminen - Kuvien tulkintataito - Faktan ja fiktion erottaminen toisistaan - Kriittinen lukutaito <p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tvt-taitojen vahvistaminen - Tvt-taitojen hyödyntäminen tiedonhankinnassa
<p>T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan</p>	<p>S1</p> <ul style="list-style-type: none"> - Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja. - Pohditaan tekojen seurauksia. - Pohditaan hyvää elämää. <p>S2</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vahvistetaan omaa identiteettiä. <p>S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia. - Harjoitellaan hyvää yhteiselämää. 	<ul style="list-style-type: none"> - Oma minuus - Yhteiskunnan säännöt ja tekojen seuraukset - Tutustutaan arjen ristiriitaisiin tilanteisiin ja niiden ratkaisemiseen - Hyvät käytöstavat - Vastuullinen käytös toisia kohtaan - Köyhyys ja rikkaus maailmassa - Globaalin maailman haasteet ihmiselle, eläimille ja maapallolle 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pohtiminen ja oivaltaminen - Havainnointi eri tietolähteistä - Erilaisten näkökulmien huomioiminen - Oman ajattelun korjaaminen tarvittaessa <p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Monipuoliset tietolähteet - Kuvien ja tekstientulkinta - Virheellisten päättelyiden tunnistaminen
<p>T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta</p>	<p>S1</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tutkitaan vapautta ja vastuuta. - Pohditaan hyvää elämää. <p>S2</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Itsestä huolehtimisen taidot ja perheen merkitys - Ystävyyssuhteet - Eläintenoikeudet - Luonnonsuojelu 	<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hyvä käytös - Toisten huomioonottaminen ja anteeksipyyttäminen <p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Opetellaan muiden huomiooimista. <p>S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tiedostetaan vastuu omista teoista. 	<ul style="list-style-type: none"> - Yhteiskunnan pelisäännöt ja niiden noudattaminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Omien tekojen seurausten ymmärtäminen - Omien valintojen merkitysten ymmärtäminen - Vastavuoroisuus, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus
<p>T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä</p>	<p>S2</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin. - Perehdytään eurooppalaiseen identiteettiin ja maailmankulttuuriperintöön. <p>S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perehdytään yhteiselämään monikulttuurisessa Suomessa. <p>S4</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tiedostetaan oma maailmankuva. 	<ul style="list-style-type: none"> - Monikulttuurinen Suomi - Suomalaiset juhlat, perinteet, tavat ja kalenterivuosi - Suomalaiseen taiteeseen (esim. musiikki, kuvataide) tutustuminen - Suomen maailmanperintökohteet - Jokin eurooppalainen kulttuuri ja siihen tutustuminen - Vähemmistökulttuurit Suomessa - Maailmanperintökohteeseen tutustuminen 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oman ja muiden kulttuuriperinnön arvostaminen - Oman taustan merkityksen ymmärtäminen - Oma paikka sukupolvien ketjussa <p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Median hyödyntäminen - Kuvien ja tekstien lukutaito - Monipuoliset lähteet <p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tvt-taitojen vahvistaminen - Tiedonhakutaitojen vahvistaminen
<p>T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään</p>	<p>S1</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan erilaisiin ajattelun- ja elämäntutkimuksen käsitteisiin. <p>S2</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ymmärretään suomalaisen kulttuurin monimuotoisuutta. <p>S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perehdytään eri katsomuksiin. <p>S4</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perehdytään erilaisiin tapoihin Suomessa ja maailmassa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Suomalainen kulttuuri - Monikulttuurinen Suomi - Vähemmistöt Suomessa - Muinaisuskosta kristinuskoon sekä uskonnonvapautteen - Yhteinen maapallomme - Vastuu luonnosta ja kulttuuriperinteen säilyttämisestä - Eettinen toiminta arjessa - Naapurimaat - Tutustuminen kaukomaan kulttuuriin (esim. islamilaiseen, buddhalaiseen tai hindulaisuuteen) 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Havaintojen tekeminen, oivaltaminen - Eri katsomusten erottaminen toisistaan - Erilaiset tietolähteet - Erilaiset näkökulmat - Käsitteiden hallinta - Kriittinen tarkastelu <p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erilaisten tapojen ja kulttuuriperintöjen arvostaminen - Oman kulttuuritaustan arvostaminen
<p>T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan</p>	<p>S1</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan omaa käytöstä ja muiden huomioonottamista. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ihmisen elämäntutkimus - Ihmisenä kasvaminen - Sääntöjen noudattaminen - Hyvä elämä 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oivaltaminen, pohtiminen - Keskustelu ja palautteen antaminen <p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan oikeudenmukaisuuden toteutumista arjessa. <p>S2</p> <ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan oman mielipiteen ilmaisemista. <p>S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan omien tavoitteiden saavuttamista ja ryhmässä toimista. <p>S4</p> <ul style="list-style-type: none"> - Suunnitellaan ja asetetaan tavoitteita omalle tulevaisuudelle. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ryhmätyötaitojen vahvistaminen - Yksilö- ja parityöskentely - KiVa-koulu työskentely 	<ul style="list-style-type: none"> - Hyvä käytös - Yhteistyötaitojen vahvistaminen <p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tvt-taitojen vahvistaminen
<p>T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja</p>	<p>S1</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opetellaan arvostamaan omaa katsomusta. - Opetellaan kunnioittamaan muiden katsomusta. <p>S2</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan erilaisiin katsomuksiin. <p>S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuetaan omien näkemysten ilmaisemista sekä rauhallista yhteiseloä. 	<ul style="list-style-type: none"> - Oma identiteetti ja sen syntyminen - Ihmisenä kasvaminen ja ihmisen elämäkkaari - Monikulttuurinen Suomi - Mielipiteen ilmaiseminen - Keskustelutaitojen vahvistaminen ryhmässä 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erilaisuuden arvostaminen - Toisten huomioonottaminen keskustelussa - Rakentava keskustelukulttuuri <p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ristiriitojen käsittely ja ratkaisukeskeisyys
<p>T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia</p>	<p>S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan ihmisoikeuksien edistämiseen yksilön ja yhteisöjen näkökulmasta 	<ul style="list-style-type: none"> - Yksilö eettisenä toimijana esim. Malalai, Gandhi, Äiti Teresa, muut ajankohtaiset eettiset toimijat rauhan- ja ihmisoikeuksien kannalta - Järjestötoimintaan tutustuminen esim. Punainen risti, Pelastakaa lapset ry, Unisef, Plan, World Vision - Lasten oikeuksien julistukseen tutustuminen 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ihmisoikeuksien kunnioittaminen - Ihmisoikeuksia koskevien sopimusten merkitys - Vaikuttaminen <p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hyvä käytös - Toisten huomioonottaminen

<p>T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään</p>	<p>S1</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opitaan ottamaan muut huomioon arjessa. <p>S2</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opitaan esittämään ja ilmaisemaan omia mielipiteitä oma-aloitteisesti. <p>S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Harjaannutetaan vastuunkantoa omasta ja yhteisön hyvinvoinnista. <p>S4</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perehdytään kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vuorovaikutustaitojen vahvistaminen, keskustelut, ryhmätyöt, yhdessä tekeminen - Säännöistä kiinnittäminen - Demokratia ja vaikuttaminen - Järjestötoimintaan tutustuminen - Ekologinen kuluttaminen - Kierrätys - KiVa-koulutyöskentely - Yhteistoimintapäivät - Luokan sääntöihin vaikuttaminen - Koulun juhlat ja tapahtumat 	<p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tvt-taitojen vahvistaminen - Sosiaalisen median hyödyntäminen vaikuttamisessa <p>Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteistyötaidot, omien vahvuuksien tunnistaminen - Aloitekyvyn vahvistaminen <p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ratkaisukeskeisyys - Omien valintojen ja tekojen merkitys - Vastavuoroisuuden vahvistaminen
--	---	--	---

Elämäkatsomustietoa opetetaan usealle vuosiluokalle yhtäaikaaisesti. Tavoitteet ja sisällöt valitaan lukuvuosittain. Opetusta eriytetään vuosiluokakohtaisesti.

Elämäkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3–6

”Työtapojen valinnassa oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on luoda turvallinen ja avoin psyykkinen ja sosiaalinen oppimisympäristö, jossa jokainen oppilas kokee tulewansa kuulluksi ja arvostetuksi. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Fyysistä oppimisympäristöä kehitetään erilaiset oppimisen ja työskentelemisen tavat huomioon ottavaksi ja joustavasti muunneltavaksi. Yhteisiä, opettajan ohjaamia tutkimuskeskusteluja rikastetaan toiminnallisilla aktiviteeteilla, saduilla, kertomuksilla, leikeillä, musiikilla, kuvataiteella ja draamalla. Toiminnallisissa aktiviteeteissa otetaan huomioon elinympäristön digitalisoituminen.” (OPS 2014, 255.)

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 3–6

”Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämäkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan erityisesti vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan huomioon työtapojen ja sisältöjen valinnassa.” (OPS 2014, 255.)

Oppilaan oppimisen arviointi elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 3–6

”Elämäkatsomustiedon opetuksessa oppimisen arviointi on ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilasta perehtymään ja tutkimaan oppimisen kannalta keskeisiä lähteitä ja piirteitä sekä tekemään asioista omia tulkintoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjallisen ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Tärkeää on niiden kautta osoitettu ilmaisu- ja perustelutaito. Yksityiskohtaisen muistamisen sijaan arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen sekä ajattelun ja argumentaation kehittymiseen.

Elämäkatsomustiedon sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositolodistusta varten opettaja käyttää elämäkatsomustiedon valtakunnallisia arviointikriteereitä.” (OPS 2014, 255.)

Tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Arvosanan kahdeksan (8)/ hyvä osaaminen
T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin	- Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	- Oppilas osaa selittää muutamia keskeisiä etiikan käsitteitä ja jäsentää niiden avulla joitakin elämässä kohtaamiaan eettisiä tilanteita.
T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita	- Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	- Oppilas osaa löytää keskustelusta väitteitä ja niiden perusteluja sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta.
T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluun	- Päätelytaidot	- Oppilas osaa tunnistaa virhepäätelyä ja korjata sen pohjalta omaa ajatteluun.

T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta	- Vastuullisen toiminnan tunteminen	- Oppilas osaa kuvata, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen sekä kertoa, mitä se tarkoittaa omassa toiminnassa.
T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä	- Tietojen ja käsitteiden hallinta	- Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin kulttuuriin liittyviä ilmiöitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. - Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurisesta moninaisuudesta.
T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään	- Tietojen ja käsitteiden hallinta	- Oppilas osaa nimetä joitakin katsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä.
T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan	- Oppimaan oppimisen taidot	- Oppilas osaa asettaa opiskeluun liittyviä tavoitteita, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja arvioi niiden toteutumista sekä yksin että ryhmässä.
T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja	- Vuorovaikutus-aidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	- Oppilas ilmaisee omaa katsomuksellista ajatteluaan rakentavasti ja osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja kannanottoja.
T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia	- Ihmisoikeusetiikka	- Oppilas tietää YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista.
T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään	- Vaikuttamisen keinojen tunteminen	- Oppilas osaa etsiä ja kuvata joitakin vastuullisen vaikuttamisen keinoja.